

Hyvinvointialuejohtajan ajankohtaiskatsaus

Aluevaltuusto 25.5.2026

Ilkka Luoma, hyvinvointialuejohtaja

Tilinpäätös 2025

Tilinpäätös 2025 oli Pohteella ensimmäistä kertaa ylijäämäinen.

Alijäämää on jäljellä n. 69 miljoonaa.

Alkuperäisessä talousarviossa ylijäämää arvioitiin kertyvän 37 miljoonaa.

Tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden vaikutuksesta tulos muodostui n. 20 miljoonaa paremmaksi ollen **57 milj.** ylijäämäinen.

Tällä on olennainen vaikutus tulevien vuosien talouden näkymiin.

Tilikauden ylijäämä
57,3 milj. €

(TP 2024: tilikauden alijäämä 50,7 milj. €)

Kertynyt alijäämä
68,6 milj. €

Huomioiden taseessa olevan poistoeron.
(TP 2024: kertynyt alijäämä 124,4 milj. €)

Investoinnit

92,7 milj. €

(TP 2024: 144,5 milj. €)

Lainakanta

959,8 milj. €

(TP 2024: 945,1 milj. €)

Toimintakate

1,848 mrd. €

kasvua **+2,6%** (TP 2024: 1,802 mrd. €)

Taloussuunnitelman 2026-2028 valmistelun linjaukset

Taustaa

1. Hyvinvointialuelaki 115 §: alijäämät katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä.
2. Rahoituslaki 11 §: oikeus saada lisärahoitusta, jos palvelut vaarantuvat.
3. Oikeuskanslerin päätös 23.4.2025 lainsäädäntöristiriidasta: järjestämisvastuuseen sisältyvien palveluiden turvaaminen on ensisijaista suhteessa alijäämien kattamiseen.
4. Valmisteilla oleva lainsäädännön muutos alijäämien kattamiseen: talouttaan täysimääräisesti tasapainottaville hyvinvointialueille voidaan myöntää 1-2 vuotta lisääaikaa. Vuoden 2025 tuloksen tulee olla positiivinen.
5. Itä-Suomen hallinto-oikeus 14.10.2025: Etelä-Karjalan hyvinvointialueen taloussuunnitelma on lainvastainen. Alijäämien tulee olla katettuna vuoden 2026 loppuun mennessä.
6. Valviran 3 miljoonan uhkasakko erikoissairaanhoidon hoitojonoihin liittyen.

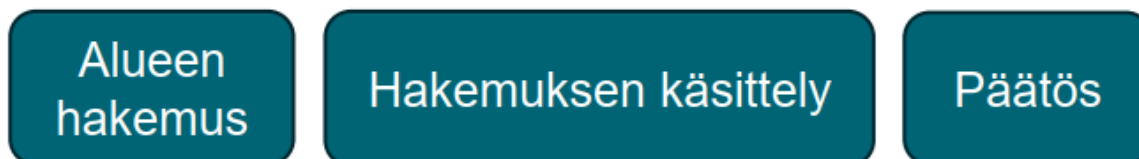
Aluevaltuusto 10.11.2025, 39 §

”Aluevaltuusto antaa aluehallitukselle ohjeen, jonka mukaan Pohteen talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2026-2028 laaditaan siten, että kertyneet alijäämät ovat katettuna viimeistään vuonna 2028.”

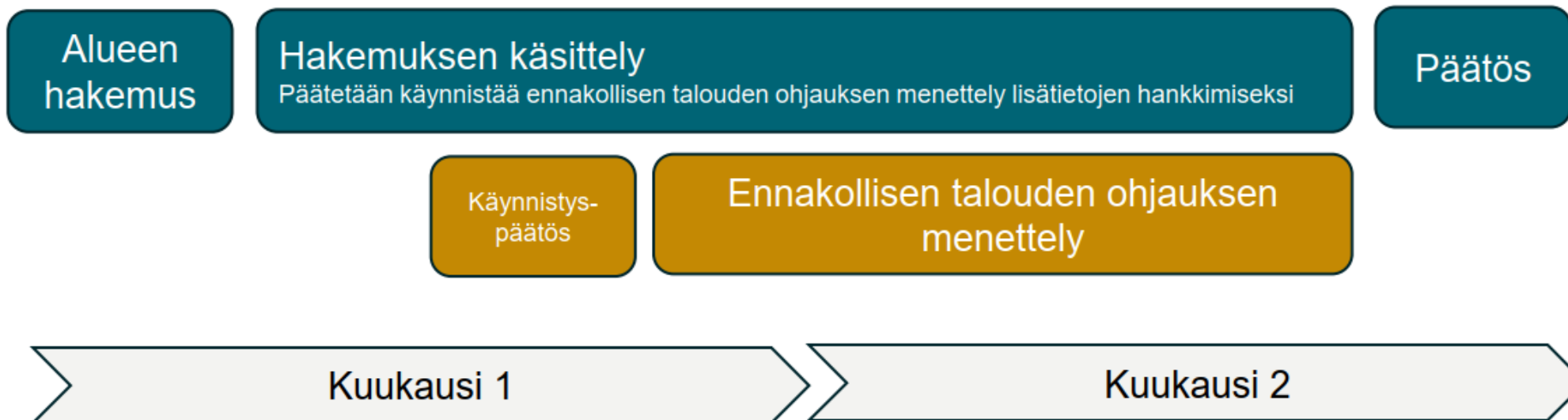
Hakemuksen käsittelyprosessi

VM:n ohje alijäämien
kattamisen lisäajan
hakemisesta

Hakemuksen suora käsittely

Hakemuksen käsittely ennakkollisen talouden ohjauksen menettelyn kautta

Hyvinvointialue	Muutos €/as.	Muutos milj. €
Vantaa ja Kerava	-13	-4
Helsinki	-24	-17
Pohjanmaa	-79	-14
Keski-Uusimaa	-97	-20
Etelä-Pohjanmaa	-105	-20
Keski-Suomi	-111	-30
Koko maa	-124	-695
Etelä-Savo	-127	-16
Kainuu	-133	-9
Pohjois-Pohjanmaa	-134	-56
Kymenlaakso	-136	-21
Etelä-Karjala	-139	-17
Satakunta	-142	-30
Itä-Uusimaa	-145	-14
Länsi-Uusimaa	-148	-75
Pohjois-Karjala	-151	-24
Päijät-Häme	-152	-31
Varsinais-Suomi	-156	-78
Lappi	-167	-30
Kanta-Häme	-174	-29
Pirkanmaa	-176	-97
Keski-Pohjanmaa	-197	-13
Pohjois-Savo	-197	-49

Vuoden 2027 rahoituksen muutos alueilla verrattuna joulukuun 2025 ja huhtikuun 2026 laskelmin

- Koko maan tasolla rahoitus putoaa joulukuun laskelmiin verrattuna **695 miljoonaa**.
- Pohteen rahoitus putoaa joulukuun laskelmiin verrattuna **56 miljoonaa eli 134 €/asukas**.
- **Muutoksen taustalla:**
 - a) Alueiden parantuneet TP-tulokset vuodelta 2025, joka pienentää jälkikäteistarkistusta.
 - b) Rahoituslain muutoksen vaikutukset.
 - c) Vuoden 2024 diagnoositietojen täydennykset ja kohdennukset.

Rahoituksen muutos alueilla

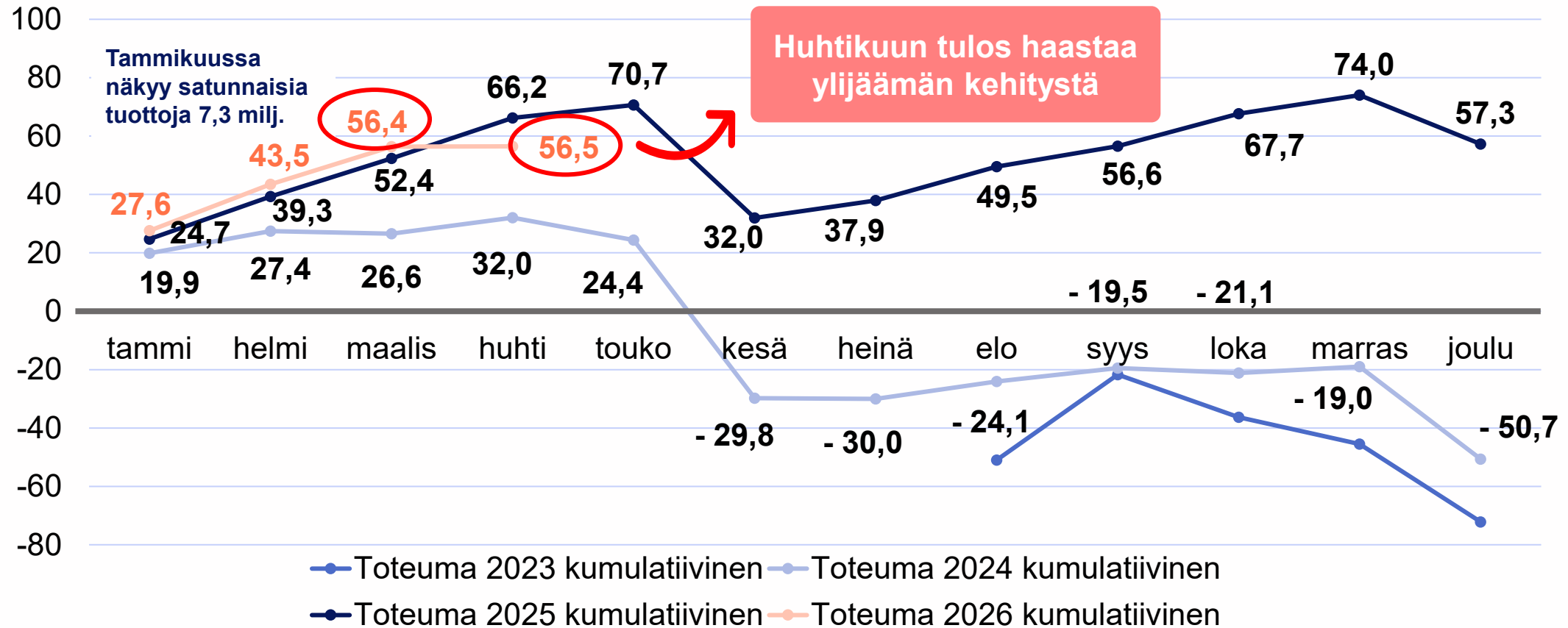
Hyvinvointialue	2023 - 2024	2024 - 2025	2025 - 2026	2026 - 2027	2027 - 2028	2028 - 2029	2029 - 2030
Vantaa ja Kerava	6,6 %	13,2 %	5,2 %	4,0 %	6,1 %	3,6 %	3,6 %
Helsinki	3,8 %	9,3 %	4,6 %	3,2 %	4,0 %	3,1 %	3,1 %
Keski-Uusimaa	4,4 %	7,8 %	2,2 %	1,6 %	5,5 %	3,0 %	2,8 %
Pohjanmaa	3,1 %	7,2 %	2,3 %	1,6 %	4,1 %	2,4 %	2,2 %
Pohjois-Pohjanmaa	4,4 %	9,6 %	3,6 %	1,6 %	4,4 %	2,5 %	2,5 %
Itä-Uusimaa	3,7 %	9,3 %	2,9 %	1,5 %	5,3 %	3,9 %	2,9 %
Pohjois-Karjala	3,2 %	7,4 %	5,2 %	1,4 %	2,8 %	3,0 %	2,2 %
Etelä-Pohjanmaa	2,7 %	6,1 %	5,1 %	1,3 %	2,4 %	1,7 %	1,9 %
Lappi	4,5 %	9,8 %	3,8 %	1,3 %	3,0 %	3,0 %	2,3 %
Koko maa	3,9 %	9,0 %	3,6 %	1,3 %	3,0 %	2,6 %	2,5 %
Varsinais-Suomi	4,2 %	12,7 %	4,3 %	1,3 %	3,4 %	3,5 %	2,8 %
Päijät-Häme	3,7 %	6,9 %	4,3 %	1,1 %	2,4 %	3,2 %	2,3 %
Keski-Suomi	2,9 %	6,6 %	3,1 %	0,9 %	2,3 %	2,1 %	2,1 %
Länsi-Uusimaa	6,1 %	10,5 %	4,1 %	0,8 %	3,5 %	3,3 %	3,4 %
Etelä-Savo	2,2 %	6,8 %	3,4 %	0,7 %	1,2 %	1,3 %	1,2 %
Kanta-Häme	3,4 %	8,9 %	3,0 %	0,5 %	1,3 %	1,9 %	2,1 %
Kainuu	2,3 %	7,9 %	3,0 %	0,5 %	1,4 %	1,4 %	1,5 %
Keski-Pohjanmaa	3,5 %	6,9 %	3,1 %	0,3 %	2,6 %	3,1 %	2,2 %
Pirkanmaa	5,2 %	10,2 %	2,9 %	0,2 %	2,4 %	2,9 %	3,0 %
Satakunta	2,6 %	7,5 %	1,5 %	0,0 %	0,0 %	1,1 %	1,4 %
Kymenlaakso	2,8 %	7,9 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,9 %
Etelä-Karjala	3,0 %	6,0 %	1,3 %	0,0 %	0,0 %	1,7 %	1,8 %
Pohjois-Savo	2,5 %	7,0 %	3,3 %	0,0 %	2,0 %	2,1 %	2,2 %

Yhteensä 2027-2030

Hyvinvointialue	2027 - 2030
Vantaa ja Kerava	13,9 %
Itä-Uusimaa	12,6 %
Keski-Uusimaa	11,7 %
Länsi-Uusimaa	10,6 %
Helsinki	10,6 %
Varsinais-Suomi	10,0 %
Pohjois-Pohjanmaa	9,6 %
Pohjanmaa	9,0 %
Pirkanmaa	8,6 %
Lappi	8,5 %
Koko maa	8,4 %
Keski-Pohjanmaa	8,2 %
Pohjois-Karjala	8,2 %
Päijät-Häme	8,0 %
Keski-Suomi	6,7 %
Pohjois-Savo	6,4 %
Etelä-Pohjanmaa	6,1 %
Kanta-Häme	5,4 %
Kainuu	4,4 %
Etelä-Savo	3,7 %
Etelä-Karjala	3,5 %
Satakunta	2,6 %
Kymenlaakso	0,9 %

Tuloksen kehittyminen vuosina 2023-2026

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 2023-2026 (miljoonaa euroa)

TP 2026 tuloksella on olennainen vaikutus toimialueille annettaviin vuoden 2027 talousarvioraameihin ja sote-järjestämissuunnitelmalle asetettaviin taloudellisiin tavoitteisiin

Vaihtoehto A:

- Vuodelle 2026 ylijäämää **37 milj.**
- Alijäämät katettuna vuoden 2027 loppuun

Tarvittava sopeutus vuodelle 2027

- Jos perusura, kuten 2023-2025 eli 2,5 %
 - Tarvittava sopeutus **32 milj.**
- Jos perusura palkkojen nousua vastaava eli 3,8 %
 - Tarvittava sopeutus **58 milj.**
- Jos perusura, kuten arvio skenaariossa vuodelle 2026 eli 4,7 %
 - Tarvittava sopeutus **75 milj.**

Vaihtoehto B:

- Vuodelle 2026 ylijäämää **58 milj.**
- Alijäämät katettuna vuoden 2027 loppuun

Tarvittava sopeutus vuodelle 2027

- Jos perusura, kuten 2023-2025 eli 2,5 %
 - **Ei tarvita sopeutusta**
- Jos perusura palkkojen nousua vastaava eli 3,8 %
 - Tarvittava sopeutus **15 milj.**
- Jos perusura, kuten arvio skenaariossa vuodelle 2026 eli 3,5 %
 - Tarvittava sopeutus **9 milj.**

Skenaario A: alijäämät katettu vuonna 2027 ja vuoden 2026 ylijäämä 58 miljoonaa

Miljoonaa euroa	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakate	-1 802	-1 848	-1 913	-1 971	-2 040	-2 111
Valtion rahoitus	1 807	1 980	2 052	2 084	2 175	2 229
Rahoitustuotot ja -kulut	-12	-14	-16	-19	-21	-23
Vuosikate	-7	119	123	94	114	94
Poistot ja arvonalentumiset	44	63	73	83	86	90
Satunnaiset tuotot (kiinteistöveron palautus)	0	0	7	0	0	0
Tilikauden tulos	-51	56	57	12	28	4
Poistoeron muutos	1	1	1	1	1	1
Tilikauden yli-/alijäämä	-51	57	58	12	29	5
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	-124	-69	-12	0	28	33
Toimintakatteen muutos		2,5 %	3,5 %	3,0 %	3,5 %	3,5 %

- Toimintakatteen kasvu vuodelle 2027 on 3,0 %.
- Skenaarion pohjana olevalla vuoden 2026 hyvällä tuloksella (58 milj.) on olennainen vaikutus vuodelle 2027.
- Vuosille 2028-2029 on arvioitu laskennallinen 3,5 %:n toimintakatteen kasvu, joka mahdollistaa ylijäämän kerryttämisen puskuriksi.

Skenaario B: alijäämät katettu vuonna 2027 ja vuoden 2026 ylijäämä 37 miljoonaa

Miljoonaa euroa	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakate	-1 802	-1 848	-1 934	-1 950	-2 018	-2 089
Valtion rahoitus	1 807	1 980	2 052	2 084	2 175	2 229
Rahoitustuotot ja -kulut	-12	-14	-16	-19	-21	-23
Vuosikate	-7	119	102	115	136	117
Poistot ja arvonalentumiset	44	63	73	83	86	90
Satunnaiset tuotot (kiinteistöveron palautus)	0	0	7	0	0	0
Tilikauden tulos	-51	56	36	33	50	27
Poistoeron muutos	1	1	1	1	1	1
Tilikauden yli-/alijäämä	-51	57	37	33	50	27
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	-124	-69	-33	0	50	77
Toimintakatteen muutos		2,5 %	4,7 %	0,8 %	3,5 %	3,5 %

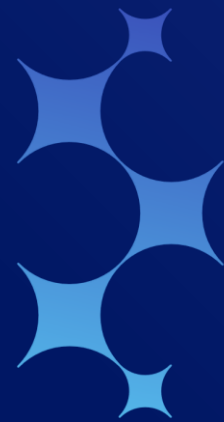
- Toimintakatteen kasvu vuodelle 2027 on 0,8 %.
- Huomioitu vuoden 2026 talousarvion mahdollinen ylitysriski.
- Aiheuttaa talouden voimakkaan jarrutuksen vuodelle 2027.

Skenaario C: alijäämät katettu vuonna 2027 ja vuoden 2026 ylijäämä 48 miljoonaa euroa

Miljoonaa euroa	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintakate	-1 802	-1 848	-1 923	-1 960	-2 028	-2 100
Valtion rahoitus	1 807	1 980	2 052	2 084	2 175	2 229
Rahoitustuotot ja -kulut	-12	-14	-16	-19	-21	-23
Vuosikate	-7	119	112	105	126	106
Poistot ja arvonalentumiset	44	63	73	83	86	90
Satunnaiset tuotot (kiinteistöveron palautus)	0	0	7	0	0	0
Tilikauden tulos	-51	56	46	23	40	16
Poistoeron muutos	1	1	1	1	1	1
Tilikauden yli-/alijäämä	-51	57	48	23	40	17
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	-124	-69	-22	0	40	56
Toimintakatteen muutos		2,5 %	4,1 %	1,9 %	3,5 %	3,5 %

- Skenaario asettuu vuoden 2026 alkuperäisen (37 milj.) ja muutetun talousarvion (58 milj.) ylijäämän väliin.
- Toimintakatteen kasvu vuodelle 2027 on 1,9 %.
- Aiheuttaa talouden voimakkaan jarrutuksen vuodelle 2027.

Kiitokset!

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue